

**Letno poročilo o delovanju
registra za preglednost
za leto 2023**

ki ga je upravni odbor registra za preglednost

pripravil za

Evropski parlament, Svet Evropske unije in Evropsko komisijo

Letno poročilo o delovanju registra za preglednost je treba predložiti institucijam podpisnicam v skladu s členom 13(3) Medinstitucionalnega sporazuma med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o obveznem registru za preglednost.

V tem poročilu so predstavljene stvarne informacije o registru, njegovi vsebini in vseh spremembah v zvezi z njim v letu 2023. Predstavljeni so tudi ukrepi glede pogojenosti in dopolnilni ukrepi glede preglednosti, ki so v institucijah podpisnicah veljali v navedenem letu.

Vsebina

I. Povzetek	3
II. Uvod.....	3
III. Upravljanje.....	4
IV. Ukrepi glede pogojenosti in dopolnilni ukrepi glede preglednosti.....	4
V. Dejavnosti sekretariata	9
1. Spremljanje kakovosti podatkov	9
2. Služba za pomoč uporabnikom.....	10
3. Preiskave	10
4. Sestanki upravnega odbora v letu 2023.....	11
5. Usmerjanje in ozaveščanje	12
6. Tehnološki razvoj.....	12
7. Revizija registra za preglednost, ki jo je opravilo Evropsko računsko sodišče	13
VI. Statistični podatki.....	13
1. Razvoj registra za preglednost.....	13
1. Zastopani interesi	15
1. Geografski podatki.....	16
2. Ogledi podatkov iz registra za preglednost	16
VII. Sklepne ugotovitve	17

I. Povzetek

Leto 2023 je bilo leto intenzivnega pregledovanja in delovanja registra za preglednost. Uporaba registra kot informacijskega in referenčnega orodja za dejavnosti zastopanja interesov na ravni EU se je še povečevala, kar dokazujejo porast števila vlog za registracijo in števila neposrednih prošelj prosilcev in registracijskih zavezancev za pomoč uporabnikom ter zahtev po informacijah s strani širše javnosti. Evropski ekonomsko-socialni odbor in Evropski odbor regij sta sprejela ukrepe za prostovoljno sodelovanje v okviru registra za preglednost. Poudariti je treba, da je Evropsko računsko sodišče opravilo podrobno revizijo registra, preveril pa ga je tudi evropski varuh človekovih pravic.

Sekretariat registra je v letu 2023 povečal ciljno spremljanje registracijskih zavezancev na tretjino celotnega števila registracijskih zavezancev. Poleg tega je bilo v letu 2023 izkazano precejšnje zanimanje za uporabo orodja za pritožbe, kar kaže na stalno pregledovanje vsebine podatkovne zbirke. Sekretariat je začel več novih preiskav na lastno pobudo in nadaljeval delo v zvezi z nerešenimi preiskavami iz prejšnjega leta.

Te dejavnosti so podrobneje opisane v poročilu.

II. Uvod

Register za preglednost je temeljno referenčno orodje za zastopanje interesov na ravni EU. Kot podatkovna zbirka je zasnovan tako, da javnosti zagotavlja posodobljene informacije o dejavnostih zastopanja interesov, namenjenih vplivanju na postopke pravnega urejanja in izvajanja politik institucij EU. Pomaga pri spremljanju, kateri interesi se zastopajo v institucijah, kdo jih zastopa in v čigavem imenu, na katere zakonodajne dokumente se nanašajo in kateri viri se namenjuje povezanim dejavnostim. Je ključno orodje EU za spodbujanje preglednega in etičnega zastopanja interesov ter za večjo odprtost in prepoznavnost sodelovanja deležnikov in civilne družbe v demokratičnem postopku odločanja EU.

Evropski parlament, Svet Evropske unije in Evropska komisija skupaj upravljajo register za preglednost na podlagi Medinstitucionalnega sporazuma, sprejetega leta 2021¹.

To poročilo v skladu s členom 13 Medinstitucionalnega sporazuma vsebuje stvarne informacije o registru za preglednost, njegovi vsebini in morebitnih spremembah, uvedenih v obdobju poročanja. V njem je predstavljen tudi pregled ukrepov glede pogojenosti in dopolnilnih ukrepov glede preglednosti, ki trenutno veljajo v institucijah podpisnicah.

¹ Medinstitucionalni sporazum z dne 20. maja 2021 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o obveznem registru za preglednost (UL L 207, 11.6.2021, str. 1).

III. Upravljanje

Register za preglednost ima strukturo upravljanja na dveh ravneh: upravni odbor, ki zagotavlja splošni nadzor in usmeritve v zvezi z registrom, in sekretariat, ki je pristojen za vsakodnevno upravljanje registra.

Upravni odbor zagotavlja splošno izvajanje Medinstitucionalnega sporazuma. V zvezi s tem je pristojen za določitev letnih potreb in prednostnih nalog registra za preglednost, sprejetje letnega poročila o njegovem delovanju in izdajanje splošnih navodil sekretariatu. Zadolžen je tudi za proučitev morebitnih zahtev za pregled ukrepov, ki jih sekretariat uporabi po preiskavi, in odločanje o njih.

Upravni odbor sestavljajo generalni sekretarji Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije. Sestanejo se najmanj enkrat letno, vsak generalni sekretar pa predseduje odboru eno leto. V letu 2023 je upravnemu odboru predsedovala generalna sekretarka Sveta.

Sekretariat zastopnikom interesov zagotavlja smernice o registracijskem postopku, spremlja in preverja upravičenost vlog ter preverja kakovost informacij, ki jih predložijo registracijski zavezanci. Obravnava pritožbe v zvezi z domnevnimi kršitvami kodeksa ravnanja s strani registracijskih zavezancev in lahko izvaja ukrepe, če ugotovi, da kodeks ni ustrezno upoštevan. Sekretariat pripravi tudi letno poročilo in ozavešča o registru za preglednost (glej oddelek V).

Sekretariat sestavlja osebje treh institucij podpisnic, in sicer je v letu 2023 zaposloval enajst ekvivalentov polnega delovnega časa. V upravnem odboru in v javnosti ga zastopa koordinator, ki nadzoruje vsakodnevno poslovanje. Leta 2023 je bila za koordinatorja sekretariata imenovana vodja enote generalnega sekretariata Komisije, pristojne za preglednost.

Podrobne informacije o upravljanju registra za preglednost so na voljo na njegovem [spletišču](#).

IV. Ukrepi glede pogojenosti in dopolnilni ukrepi glede preglednosti

Evropski parlament, Svet in Komisija vsak z lastnimi sklepi sprejmejo ukrepe glede pogojenosti, pri čemer je registracija v registru za preglednost osnovni pogoj za to, da lahko zastopniki interesov izvajajo določene ključne dejavnosti zastopanja interesov. Te tri institucije lahko sprejmejo tudi dopolnilne ukrepe glede preglednosti, da dodatno spodbudijo registracijo in okrepijo skupni okvir, ki ga vzpostavlja Medinstitucionalni sporazum.

Ukrepi glede pogojenosti in dopolnilni ukrepi glede preglednosti, ki trenutno veljajo v vseh treh institucijah, so podrobneje opisani v nadaljevanju.

Druge institucije, organi, uradi in agencije EU ter države članice v zvezi s svojimi stalnimi predstavništvi pri EU lahko upravni odbor obvestijo o ukrepih glede pogojenosti ali dopolnilnih ukrepih glede preglednosti, ki jih sprejmejo, ter zaprosijo za njihovo objavo na spletišču registra za preglednost. V letu 2023 sta taki obvestili poslala

Evropski ekonomsko-socialni odbor in Evropski odbor regij. V odziv na poizvedbe številnih drugih organov EU so tudi z njimi potekale razprave na ravni služb.

Vse države članice so se zavezale, da bodo med svojim predsedovanjem Svetu ter v šestmesečnem obdobju pred tem uporabile ukrep glede pogojenosti, in sicer da morajo biti sestanki med njihovimi zadevnimi stalnimi predstavniki in namestniki stalnih predstavnikov v EU ter zastopniki interesov pogojeni z registracijo slednjih v registru za preglednost.

Navedeni ukrep glede pogojenosti se uporablja za sestanke, organizirane s stalnimi predstavniki in namestniki stalnih predstavnikov, ko ti delujejo kot predstavniki trenutnega ali prihodnjega predsedstva Svetu². Tako lahko na takih sestankih sodelujejo le registrirani zastopniki interesov. Leta 2023 je to veljalo za Švedsko³ in Španijo⁴, ki sta predsedovali Svetu EU, ter Belgijo⁵ kot državo članico, ki bo Svetu EU predsedovala naslednja.

Seznam ukrepov glede [pogojenosti in drugih ukrepov glede preglednosti](#), ki trenutno veljajo v institucijah EU, je na voljo tudi na posebni strani spletišča registra za preglednost.

Evropski parlament

Evropski parlament je leta 2023 uvedel dodatne ukrepe glede pogojenosti in dopolnilne ukrepe glede preglednosti, sprejete v okviru svežnja notranjih reform Parlamenta za krepitev integritete, neodvisnosti in odgovornosti. Ta pravila prinašajo nekatere spremembe v odnosih Parlamenta z registriranimi zastopniki interesov in nadalje razvijajo obstoječi okvir.

Parlament je okrepil svojo politiko preglednosti z uvedbo ukrepov, ki zahtevajo registracijo zastopnikov interesov, ko dobijo glas v prostorih Parlamenta. Pogoj za dejavno sodelovanje ali skupno organizacijo dogodkov v prostorih Parlamenta je predhodna registracija v registru za preglednost⁶ na podlagi sklepa predsedstva z dne 12. junija 2023. To pomeni, da mora biti registriran vsak zastopnik interesov, ki ima na dogodku vlogo govornika ali moderatorja ali kakršno koli drugo aktivno vlogo oziroma sodeluje pri logističnih, praktičnih ali finančnih vidikih dogodka. Ta pravila se uporabljajo poleg že vzpostavljenega ukrepa glede pogojenosti, po katerem morajo biti govorniki na predstavitvah odborov Parlamenta pred samo predstavitvijo registrirani⁷.

Parlament je razširil tudi zahteve glede pogojenosti in preglednosti v zvezi z dejavnostmi medskupin ali drugih neuradnih združenj poslancev⁸. Pri dejavnostih teh medskupin in združenj v prostorih Parlamenta lahko sodelujejo samo registrirani zastopniki interesov, ki tem medskupinam in združenjem nudijo podporo ali jih sogostijo. Predvidena je večja preglednost zlasti v zvezi z izjavami o kakršni koli prejeti podpori. Zaostreno je bilo izvrševanje zadevnih pravil.

2 <https://ec.europa.eu/transparencyregister/public/openFile.do?fileName=Transparency%20register%20-%20Member%20states%27%20political%20declaration.SL.pdf>

3 [Öppenhetsregistret - Regeringen.se](#).

4 <https://es-ue.org/erp/>.

5 <https://europeanunion.diplomatie.belgium.be/en/transparency>.

6 Sklep predsedstva Evropskega parlamenta z dne 12. junija 2023.

7 Člen 7 [Sklepa predsedstva Evropskega parlamenta z dne 18. junija 2003](#).

8 [Poslovnik Evropskega parlamenta](#): člena 35(5) in 35a(5)

Parlament je uvedel tudi nov ukrep glede pogojenosti, v skladu s katerim morajo poslanci upoštevati šestmesečno obdobje mirovanja po koncu mandata, preden lahko začnejo dejavnosti zastopanja interesov pri aktivnih poslancih⁹. To pravilo je vključeno tudi v kodeks ravnanja za poslance Evropskega parlamenta v zvezi z integriteto in preglednostjo¹⁰.

Kar zadeva dostop do nosilcev odločanja za namene lobiranja, lahko za dolgoročni vstop v prostore Parlamenta zaprosijo samo registrirani zastopniki interesov¹¹. 31. decembra 2022 je med 12 425 subjekti, registriranimi v registru za preglednost, imelo vsaj enega akreditiranega zastopnika z dovoljenjem za vstop v prostore Parlamenta 2 030 subjektov. 31. decembra 2023 so bile aktivne 7 904 izkaznice.

Vsi poslanci morajo na spletu objaviti informacije o načrtovanih sestankih z zastopniki interesov, ki spadajo na področje uporabe Medinstitucionalnega sporazuma¹². To pomeni vse sestanke v zvezi s parlamentarnimi dejavnostmi (poročilo, mnenje, resolucija, razprava na plenarnem zasedanju ali nujna zadeva), katerega namen je osebno ali na daljavo vplivati na politiko ali postopek odločanja evropskih institucij. Obveznost velja ne glede na to, ali so poslanci osebno navzoči na seji ali se seje v njihovem imenu udeležijo njihovi parlamentarni pomočniki. Od 31. decembra 2023 so poslanci za koledarsko leto 2023 prijavi 20 301 sestankov. Ob upoštevanju njihove posebne vloge in mandata je priporočeno¹³, naj se poslanci Evropskega parlamenta sestajajo samo s tistimi zastopniki interesov, ki so registrirani v registru za preglednost.

Poleg tega morajo poročevalci k svojim osnutkom poročil ali mnenj priložiti t. i. izjavo o prispevku, v kateri navedejo subjekte ali osebe, od katerih so pridobili informacije o zadevah, ki se nanašajo na temo dosjeja¹⁴.

Svet EU

Kot je določeno v Sklepu Sveta (EU) 2021/929¹⁵, je registracija v registru za preglednost osnovni pogoj, da se lahko zastopniki interesov sestanejo z generalnim sekretarjem Sveta ali generalnimi direktorji. Enako pravilo velja za sodelovanje zastopnikov interesov v njihovi strokovni vlogi na tematskih informativnih sestankih, ki jih organizira generalni sekretariat Sveta (po potrebi in po posvetovanju s predsedstvom), ali kot govornikov na javnih prireditvah, ki jih organizira generalni sekretariat Sveta. Osebe mora tudi preveriti poverilnice zastopnikov interesov, da se zagotovi, da so vpisani v register za preglednost. Če zastopniki interesov niso vpisani v register, bi morale osebe temeljito premisliti o primernosti sestankov in se posvetovati z nadrejenim¹⁶.

Kot dodaten ukrep za izboljšanje preglednosti in spodbujanje registracije bi morale biti pošiljanje vabil zastopnikom interesov na sestanke Sveta ali njegovih pripravljalnih teles pogojeno z njihovo registracijo v registru za preglednost. Njihova registracijska številka bi morala biti evidentirana na začasnem dnevnem redu. Letno poročilo Sveta o

9 Sklep predsedstva Evropskega parlamenta z dne 17. aprila 2023.

10 Člen 9 kodeksa ravnanja za poslance Evropskega parlamenta.

11 Člen 123 Poslovnika Evropskega parlamenta.

12 Člen 7 Kodeksa ravnanja za poslance Evropskega parlamenta.

13 Poslovník Evropskega parlamenta – člen 11(2).

14 Člen 8 kodeksa ravnanja za poslance Evropskega parlamenta.

15 UL L 207, 11.6.2021, str. 19.

16 Sporočilo zaposlenim CP 35/21 sporočilo zaposlenim CP 42/22.

izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1049/2001 z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije vsebuje ustrezne informacije o udeležbi zastopnikov interesov na sestankih Sveta ali njegovih pripravljalnih teles¹⁷.

Evropska komisija

Komisija ima stroga pravila glede stikov in interakcij z zastopniki interesov. Zlasti se lahko vsi člani Komisije, člani njihovih kabinetov in generalni direktorji Komisije sestajajo le z zastopniki interesov, ki so registrirani v registru za preglednost. Navedena obveznost, določena v kodeksu ravnanja članov Evropske komisije¹⁸ in metodah dela¹⁹ Komisije pomeni, da mora biti zastopnik interesov pred udeležbo na takih sestankih registriran.

Komisija v skladu s sklepoma 2014/838/EU, Euratom²⁰ in 2014/839/EU, Euratom²¹ na spletu objavlja informacije o vseh takih sestankih z (registriranimi) zastopniki interesov. Leta 2023 je objavila informacije o sestankih²² z 1 980 registracijskimi zavezanci. Navedeni registracijski zavezanci so imeli 2 891 sestankov s člani Komisije in/ali člani njihovih kabinetov ter 718 sestankov z generalnimi direktorji Komisije²³. Te informacije so objavljene na spletišču Komisije²⁴, na voljo pa so tudi kot seznam sestankov v vpisih zadevnih registracijskih zavezancev v registru za preglednost. Komisija na spletišču data.europa.eu javno objavi konsolidirane nabore podatkov o sestankih z registriranimi zastopniki interesov tako v strojno berljivi obliki kot v obliki Excel. Tako so zainteresiranim stranem in javnosti zagotovljene dostopne in celovite informacije, ki jih lahko obdelujejo, da bi pridobili ustrezne informacije.

Praktični vodnik Komisije za etiko in ravnanje uslužbencev vsem uradnikom pod ravnijsko generalnega direktorja priporoča, naj preverijo poverilnice zastopnikov interesov, da se prepričajo, da so ti zastopniki interesov registrirani v registru za preglednost. Če niso, se osebju svetuje, naj jih pred kakršnimi koli nadaljnjimi stiki vedno pozovejo k registraciji.

17 Smernice o občasni udeležbi tretjih strani, vključno z zastopniki interesov, na sejah Sveta ali njegovih pripravljalnih teles (22. julij 2021).

18 Člen 7 Sklepa Komisije z dne 31. januarja 2018 o kodeksu ravnanja članov Evropske komisije C(2018) 700 (UL C 65, 21.2.2018, str. 7)

19 Točka V delovnih metod Evropske komisije.

20 Sklep Komisije 2014/838/EU, Euratom z dne 25. novembra 2014 o objavi informacij o sestankih generalnih direktorjev Komisije z organizacijami ali samozaposlenimi osebami (UL L 343, 28.11.2014, str. 19–21).

21 Sklep Komisije 2014/839/EU, Euratom z dne 25. novembra 2014 o objavi informacij o sestankih članov Komisije z organizacijami ali samozaposlenimi osebami (UL L 343, 28.11.2014, str. 22–24).

22 Javno se objavijo informacije o datumu in lokaciji sestanka, imenu člana Komisije in/ali člana kabineta ali generalnega direktorja, imenu zastopnika interesov, tj. organizacije ali samozaposlene osebe, ter temi sestanka. Objavijo se v dveh tednih po sestanku.

23 Iste registracijskega zavezanca lahko zadeva več sestankov.

24 Zlasti posebne spletne strani o preglednosti spletišč članov Komisije oziroma generalnih direktorjev Komisije.

Komisija v skladu s svojimi ustreznimi pravili v svoje strokovne skupine imenuje samo registrirane zastopnike interesov²⁵. Navedena zahteva po predhodni registraciji velja tako za člane tipa „B“²⁶ kot za člane tipa „C“²⁷. Če se tem članom registracija v registru za preglednost začasno prekliče ali izbriše, jih Komisija do ponovne registracije začasno odstrani iz strokovnih skupin, katerih člani so.

Komisija kot dodatni ukrep za izboljšanje preglednosti in spodbujanje registracije zagotavlja samodejna opozorila za registracijske zavezance, ki so v zvezi z določenimi področji politike izrazili interes za začetek javnih posvetovanj ali načrtov na zadevnih področjih. Prispevki registracijskih zavezancev se obenem obdelujejo ločeno od prispevkov neregistriranih anketirancev²⁸. Ti prispevki so dostopni iz vpisov zadevnih registracijskih zavezancev v registru za preglednost.

Ukrepi drugih institucij in organov EU

Evropski ekonomsko-socialni odbor in Evropski odbor regij sta v letu 2023 sprejela notranje ukrepe glede preglednosti, povezane z registrom za preglednost. Poleg institucij podpisnic Medinstitucionalnega sporazuma sta to prva organa EU, ki sta sprejela take ukrepe v skladu s členom 11 Medinstitucionalnega sporazuma.

Odbora sta 21. marca oziroma 4. julija 2023 uradno obvestila upravni odbor o svojih pravno zavezujočih sklepih, s katerimi sta uvedla naslednje dopolnilne ukrepe glede preglednosti v smislu Medinstitucionalnega sporazuma:

- priporočilo članom, ki so nosilci funkcije, kakor so opredeljeni v zadevnih sklepih, da se sestanejo samo z registriranimi zastopniki interesov;
- obvezna objava informacij o sestankih članov, ki so nosilci funkcije in jih sklepa zajemata, ter zastopnikov interesov na njihovih spletiščih;
- možnost, da poročevalci odborov v skladu s podobno prakso v Evropskem parlamentu svojim mnenjem priložijo „zakonodajno sled“ v zvezi s prispevki zastopnikov interesov k svojim mnenjem.

Upravni odbor je menil, da sta ta sklepa skladna s cilji Medinstitucionalnega sporazuma. Zato sta bila, potem ko sta začela veljati 1. junija 2023 oziroma 1. januarja 2024, objavljena na spletišču registra za preglednost.

25 Člen 8 Sklepa Komisije z dne 30. maja 2016 o oblikovanju horizontalnih pravil za ustanovitev in delovanje strokovnih skupin Komisije (C(2016) 3301).

26 Posamezniki, imenovani za zastopanje skupnega interesa deležnikov na določenem področju politike.

27 Organizacije v širšem smislu, vključno s podjetji, združenji, nevladnimi organizacijami, sindikati, univerzami, raziskovalnimi inštituti, odvetniškimi pisarnami in svetovalnimi službami.

28 Smernice Evropske komisije za boljše pravno urejanje (SWD(2017) 350), zlasti poglavje VII o smernicah za posvetovanje z deležniki.

V. Dejavnosti sekretariata

Letne prednostne naloge, kot jih je določil upravni odbor za register za preglednost, so bile v letu 2023 naslednje:

- uporaba najsodobnejše tehnologije za posodobitev spletišča registra;
- zagotavljanje neto napredka pri kakovosti podatkov;
- nadaljnje sodelovanje z Evropskim računskim sodiščem pri njegovi reviziji registra za preglednost;
- sodelovanje z drugimi institucijami, organi in agencijami;
- nadaljevanje dejavnosti ozaveščanja.

Sekretariat si je prizadeval za uresničitev teh letnih prednostnih nalog, med drugim z okrepljenim preverjanjem upravičenosti, okrepljeno podporo službe za pomoč uporabnikom in uvedbo številnih izboljšav platforme informacijske tehnologije v povezavi s svojimi vsakodnevnimi dejavnostmi, kot so opisane v nadaljevanju.

1. Spremljanje kakovosti podatkov

Register za preglednost prikazuje trenutno stanje lobističnih dejavnosti, ki jih opravljajo zastopniki interesov, v zvezi z nedavnim oblikovanjem ali izvajanjem ciklov politik in postopkov odločanja v institucijah Unije, vključno s specifičnimi podrobnostmi o glavnih zakonodajnih predlogih ali politikah, h katerim so dejavnosti usmerjene. To pojasnjuje, zakaj se podatki stalno spreminjajo in zakaj se nekateri zastopniki interesov registrirajo le za omejeno obdobje, medtem ko drugi v podatkovni zbirki ostajajo dlje.

Zastopniki interesov se z registracijo zavezujejo k zagotavljanju informacij, ki so v času registracije popolne, posodobljene in nezavajajoče, obenem pa so izključno odgovorni za natančnost svojih registracijskih podatkov. V ta namen se registracijske zavezanice spodbuja, naj predložene informacije ob vsaki večji spremembi takoj pregledajo in posodobijo ter registracijo obvezno posodobijo vsaj enkrat na leto, da ostanejo vpisani v register.

Opominjanje registracijskih zavezancev o njihovih obveznostih ter zagotavljanje najboljše možne kakovosti podatkov v registru za preglednost je ena glavnih nalog sekretariata. V okviru svojih splošnih dejavnosti spremljanja je sekretariat v letu 2023 preveril skupno 7 705 subjektov²⁹, ki so bodisi predložili vlogo za registracijo ali pa so že bili vpisani v register za preglednost; število preverjanj se je tako v primerjavi s predhodnim letom povečalo za 13 %. Ta preverjanja so obsegala preglede v fazi predložitve vloge, ciljno usmerjena preverjanja kakovosti že registriranih subjektov ter morebitne dodatne preglede, ki se izvajajo v okviru postopkov preiskav.

Faza predložitve vloge: Čeprav je skupno število registracijskih zavezancev stabilno³⁰, se novi registracijski zavezanci razmeroma hitro menjajo, zato se kakovost informacij v registru vzporedno povečuje. Sekretariat ocenjuje upravičenost in kakovost podatkov vseh novih vlog za registracijo, preden se te lahko aktivirajo in objavijo v registru. To pripomore k izboljšanju tako ustreznosti kot doslednosti zagotovljenih podatkov. Med 3 404 vlogami, prejetimi v letu 2023 (približno devet na dan, kar je 14-odstotno povečanje v primerjavi z letom prej), je bilo 2 255 (66 %) vlog sprejetih in aktiviranih po postopku preverjanja, kar v večini primerov pomeni, da mora zadevni prosilec vlogo posodobiti ali popraviti.

²⁹ Nekateri subjekti so bili v letu 2023 preverjeni več kot enkrat, zato je bilo skupno število preverjanj večje.

³⁰ 12 425 31. decembra 2022 in 12 469 31. decembra 2023.

Ciljno usmerjena preverjanja: Poleg dnevnega preverjanja novih vlog sekretariat uporablja tudi bolj ciljno usmerjen pristop, zlasti v okoliščinah, ko upravičeno meni, da registracije ne zagotavljajo točnih zahtevanih informacij. V letu 2023 je sekretariat opravil 4 301 ciljno usmerjeno preverjanje kakovosti. Od tega:

- je 3 572 preverjenih registracijskih zavezancev zagotovilo podatke zadovoljive kakovosti (83 %), bodisi na začetku (2 550 ali 59,2 % preverjenih registracij) bodisi potem ko jih je sekretariat pozval k posodobitvi (1 022 ali 23,8 % registracij);
- je bilo 453 registracijskih zavezancev po tem, ko je Sekretariat stopil v stik z njimi, izbrisanih iz registra zaradi neizpolnjevanja pogojev ali ker niso posodobili registracije (10,6 %);
- 276 preverjanj ob koncu leta 2022 še ni bilo zaključenih (6,4 %).

V letu 2023 se je splošna kakovost podatkov v registru znatno izboljšala, pri čemer se je delež preverjenih registracij, ki v času preverjanja zagotavljajo zadovoljivo kakovost podatkov, povečal za 40 %, delež izbrisov iz registra zaradi neizpolnjevanja pogojev ali neposodobitve po preverjanju pa se je v primerjavi z letom prej zmanjšal za 22 %.

Pri ciljno usmerjenih preverjanjih se je treba zlasti osredotočiti na registracije, pri katerih je ugotovljena ali bi lahko obstajala neskladnost ali neka druga težava. Sekretariat je v okviru prilagojenega spremljanja registra izvedel ciljno usmerjena preverjanja kakovosti nekomercialnih subjektov, ki so prijavi proračun v višini 0 EUR. Sekretariat je pri vseh teh vpisih skrbno preveril, ali obstajajo tudi kakršne koli druge nedoslednosti, in zelo uspešno reševal težave: 17 % jih je bilo pravilnih že na začetku, 54 % jih je bilo posodobljenih ali zadovoljivo pojasnenih, 28 % pa jih je bilo izbrisanih.

2. Služba za pomoč uporabnikom

Sekretariat je v okviru zagotavljanja storitve službe za pomoč uporabnikom odgovarjal na vse vrste vprašanj o registru za preglednost prek večjezičnega spletišča, ki je na voljo prosičcem in registracijskim zavezancem ter javnosti. Pomoč si prizadeva zagotoviti čim hitreje, na splošno pa se odzove v 48 urah.

V letu 2023 je sekretariat odgovoril na 2 567 poizvedb, med katerimi so bile zahteve za informacije o registru za preglednost, ki so jih vložili deležniki, raziskovalci in posamezniki, ter zahteve za tehnično podporo in smernice, ki so jih prosilci in registracijski zavezanci vložili med registracijskim postopkom ali pri soočanju s tehničnimi težavami. Število prejetih vprašanj je bilo za 25 % višje kot leta 2022³¹.

3. Preiskave

Sekretariat poleg spremljanja kakovosti podatkov v registru za preglednost obravnava prejete pritožbe in izvaja preiskave na lastno pobudo v skladu s postopki iz Priloge III k Medinstitucionalnemu sporazumu. Pri tem deluje v skladu s temeljnima načeloma sorazmernosti in dobrega upravljanja.

„Pritožba“ se nanaša na postopek, ko je sekretariat opozorjen na trditve, da registracijski zavezanec krši kodeks ravnanja. Vsaka fizična ali pravna oseba, ki navede take trditve zoper registracijskega zavezanca,

31 Sekretariat je leta 2022 odgovoril na 2 056 poizvedb in zahtev.

lahko pri sekretariatu vloži pritožbo, tako da na [spletišču](#) registra za preglednost izpolni ustrezen obrazec in predloži podporne dokaze.

„Preiskava na lastno pobudo“ se nanaša na postopek, pri katerem sekretariat glede na prejete ali ugotovljene informacije preveri, ali je nek registracijski zavezanec upravičen, da ostane vpisan v register, kar lahko pomeni, da do vpisa v register ni več upravičen, če ne opravlja ustreznih dejavnosti ali ne upošteva kodeksa ravnanja.

V letu 2023 je sekretariat zaključil deset preiskav nerešenih pritožb iz prejšnjega leta, v katerem so zadevni registracijski zavezanci posodobili registracijo ali drugače predložili zadovoljiva pojasnila. Ena od preiskav, ki jo je zaključil, je privedla do izbrisa zadevnega registracijskega zavezanca.

V letu 2022 je sekretariat prejel 35 novih pritožb. Od tega jih je bilo 22 ugotovljenih kot nedopustnih, saj se niso nanašale na zadeve, ki sodijo na področje uporabe registra za preglednost (npr. osebne pritožbe ali pritožbe v zvezi s potrošniki), ali niso izpolnjevale meril dopustnosti iz Priloge III k Medinstitucionalnemu sporazumu. Med trinajstimi dopustnimi pritožbami jih je bilo v letu 2023 deset zaključenih s pozitivnim rezultatom v smislu polnega sodelovanja zadevnih registracijskih zavezancev. Preostale tri so bile ob koncu leta še vedno v preiskavi. Več kot polovica zadevnih dopustnih pritožb se je nanašala na trditve, da zadevni registracijski zavezanci ne upoštevajo točke (f) kodeksa ravnanja glede točnosti in popolnosti informacij, posredovanih v registraciji, včasih v kombinaciji s trditvami o morebitnem neupoštevanju drugih točk kodeksa. Primere, ki so se nanašali le na točko (f) kodeksa, so registracijski zavezanci rešili v roku 20 delovnih dni, zaključeni pa so bili v dveh mesecih.

Drugi primeri so se nanašali na domnevne kršitve točke (b) kodeksa, v skladu s katero morajo registracijski zavezanci navesti stranke ali člane, ki jih zastopajo, ali točke (j) glede razmerja stranka-posrednik. Kar zadeva pričakovanja javnosti, je očitno prisotna vse večja zaskrbljenost glede osnovnih interesov, ki jih katera koli organizacija zagovarja in morajo biti jasno in dosledno navedeni v registraciji: v ta namen je treba v okviru razmerja stranka-posrednik obe strani v takem razmerju navesti v registru, ustrezne izjave pa morajo biti dosledne.

Sekretariat si pri vodenju preiskave vedno prizadeva zagotoviti konstruktiven dialog z zadevnimi registracijskimi zavezanci, da se v največji možni meri pojasnijo in razrešijo ugotovljene težave, preden se sprejmejo potrebni ukrepi. V letu 2023 se sekretariatu ni zdelo potrebno izvesti ukrepov zoper registracijskega zavezanca na podlagi točke 8 Priloge III k Medinstitucionalnemu sporazumu.

V letu 2023 je sekretariat v dveh primerih začel preiskavo na lastno pobudo zoper registrirana subjekta, od katerih ob koncu leta eden še ni bil zaključen. Sekretariat je zaključil sedem preiskav iz prejšnjega leta, vključno s štirimi preostalimi preiskavami v zvezi z registriranimi zastopniki interesov s sedežem v Ruski federaciji.

4. Sestanki upravnega odbora v letu 2023

Sekretariat je pripravil drugi sestanek upravnega odbora, ki je potekal 31. marca 2023. Na tem sestanku je upravni odbor sprejel naslednje odločitve:

- za koordinatorja sekretariata je za enoletni mandat (od 1. januarja do 31. decembra 2023) imenoval vodjo enote Komisije, pristojne za preglednost;
- sprejel je letno poročilo za leto 2022, se strinjal, da ga bo predložil institucijam podpisnicam, ter ga objavil na spletišču registra za preglednost;
- določil je letne prednostne naloge registra za leto 2024, skupaj z oceno proračunskih sredstev in deležem za izvajanje teh prednostnih nalog za vsako institucijo podpisnico³²;
- seznanil se je z vse večjimi izzivi za register in delo sekretariata v smislu velikega števila pritožb, občutljivih preiskav na lastno pobudo in vse večjega povpraševanja po visokokakovostnih podatkih v registru za preglednost.

Vsi dokumenti v zvezi s sestankom upravnega odbora, vključno z dnevnim redom in zapisnikom, so objavljeni na [podstrani o upravljanju](#) spletišča registra za preglednost.

5. Usmerjanje in ozaveščanje

Sekretariat izdaja smernice, v katerih so podrobneje pojasnjene nekatere določbe Medinstitucionalnega sporazuma. Te smernice so posledica rednih izmenjav z deležniki in so namenjene podpori prosilcem in registracijskim zavezancem pri njihovih prizadevanjih, da zagotovijo točne informacije in se izognejo pogostim napakam.

Sekretariat lahko pri izvajanju svojih dejavnosti spremljanja obenem povabi subjekte, naj se registrirajo v register za preglednost, kjer je to ustrezno. Sekretariat med deležniki izvaja redne dejavnosti komuniciranja in ozaveščanja o orodju. V letu 2023 je med drugim organiziral informativna srečanja in izmenjave z različnimi deležniki³³ in univerzitetnimi študenti, imel pa je tudi stike in izmenjave dobrih praks s podobnimi organi na nacionalni ali evropski ravni³⁴.

Vse tri institucije so si še naprej prizadevale za ozaveščanje o registru za preglednost znotraj vsake institucije, tudi z namenskim obveščanjem in usposabljanjem osebja³⁵.

6. Tehnološki razvoj

Sekretariat usklajuje razvoj rešitev informacijske tehnologije za izboljšanje registra za preglednost.

32 Ocena proračunskih sredstev za leto 2024 je na voljo na spletišču. Dogovorjeni so bili naslednji deleži: Komisija: 57 %; Parlament: 33 %; Svet: 10 %.

33 European Public Affairs Consultancies Association (EPACA), European Centre for Public Affairs (ECPA), Public Affairs Council (PAC) Transparency International Brazil (EUVP).

34 Evropska mreža registratorjev lobiranja (ELRN). Obisk srbske parlamentarne delegacije, regija Auvergne-Rhône-Alpes, poslanci ukrajinskega parlamenta, Evropska agencija za varnost v letalstvu (EASA).

35 To vključuje 46 predstavitev o zastopanju za osebe in akreditirane asistente v Evropskem parlamentu. Tudi Komisija je organizirala pet takih usposabljanj za svoje osebe ter prilagojene predstavitve za kabinete članov Komisije in njihovo mrežo kontaktnih oseb za preglednost in etiko. V Svetu sta bila z vrsto dejavnosti obveščanja in ozaveščanja pojasnjena Medinstitucionalni sporazum in praktično izvajanje Sklepa Sveta (EU) 2021/929, zlasti vodstvenim delavcem.

V letu 2023 je sekretariat nameraval dodatno povečati preglednost in uporabnost javnega spletišča registra. V ta namen so registracijski zavezanci, katerih registracija je začasno preklicana, zdaj vidni na posebnem seznamu na domači strani spletišča.

Istega leta je sekretariat začel pripravljati novo digitalno platformo registra za preglednost, da bi bila prilagojena sodobnim tehnološkim standardom in standardom informacijske varnosti ter nudila boljšo uporabniško izkušnjo. Novo informacijsko orodje bo nadomestilo obstoječo tehnološko infrastrukturo registra in vključuje novo različico javnega spletišča registra za preglednost ter nova zaledna okolja. Nova različica registra za preglednost naj bi bila pripravljena v začetku leta 2024.

7. Revizija registra za preglednost, ki jo je opravilo Evropsko računsko sodišče

Evropsko računsko sodišče je temeljito revizijo registra za preglednost, ki je potekala vse leto 2023, začelo že julija 2022. Sekretariat je konstruktivno sodeloval z revizorji in revizijski proces intenzivno podpiral z vsemi potrebnimi prispevki, da bi zagotovili, da bo z rezultati revizije mogoče oblikovati koristna priporočila za nadaljnji razvoj in izboljšanje registra. Posebno revizijsko poročilo, vključno s priporočili Evropskega računskega sodišča in odgovori vseh treh revidiranih institucij, ki sestavljajo register za preglednost, naj bi bilo objavljeno v drugem četrtletju leta 2024.

8. Odločitev Evropske varuhinje človekovih pravic v zadevi 532/2023/FA

Marca 2023 se je en registracijski zavezanec pritožil evropski varuhinji človekovih pravic glede tega, kako je sekretariat obravnaval dve povezani preiskavi na podlagi pritožb, ki jih je ta registracijski zavezanec vložil julija 2022.

Sekretariat je med preiskavo dejavno sodeloval s službami evropske varuhinje človekovih pravic.

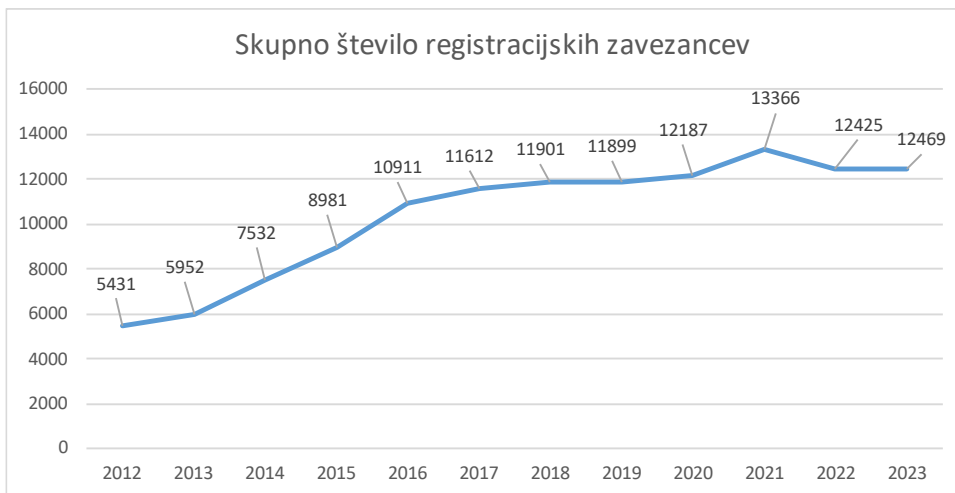
Evropska varuhinja človekovih pravic je v začetku leta 2024 sprejela sklep, s katerim je ugotovila nepravilnosti in podala predloge v zvezi s preiskovanjem pritožb s strani sekretariata³⁶.

VI. Statistični podatki

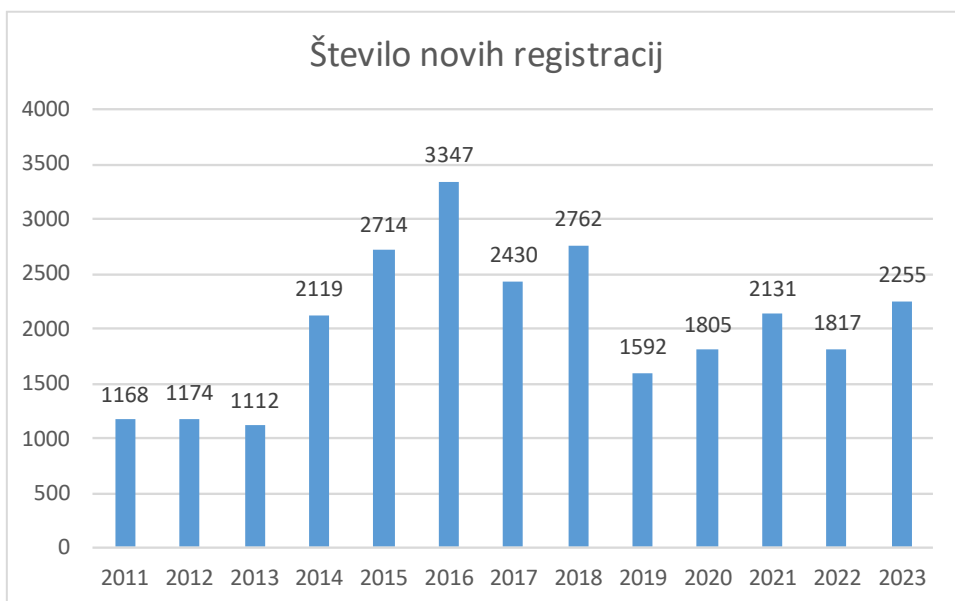
1. Razvoj registra za preglednost

Register za preglednost se stalno širi – od prvotne skupne javne podatkovne zbirke Evropskega parlamenta in Evropske komisije do sedanje tristranske obvezne sheme, vzpostavljene z Medinstitucionalnim sporazumom. Leta 2023 je skupno število registracijskih zavezancev v primerjavi z letom 2022 na splošno ostalo nespremenjeno. Konec leta 2023 je bilo registriranih 12 469 zastopnikov interesov.

36 <https://www.ombudsman.europa.eu/sl/opening-summary/en/168956>.

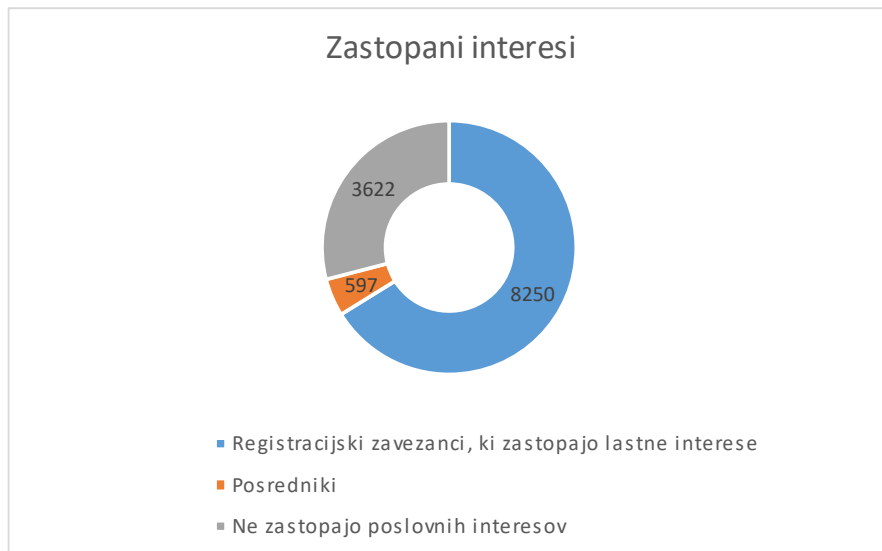

Spodnji graf prikazuje spremembe števila novih registracij in zajema zastopnike interesov, ki so se registrirali v obdobju 12 mesecev, in sicer med 1. januarjem in 31. decembrom 2023, ter ki so bili ob koncu navedenega obdobja še vedno dejavni. Število novih registracij v letu 2023 (2 255) je večje kot v letih pred začetkom veljavnosti Medinstitucionalnega sporazuma (2021). Sekretariat je prejel 3 404 vloge (približno devet na dan), kar pomeni, da je po pregledu sprejel in aktiviral le 66 % vlog.

2. Zastopani interesi

Registracijski zavezanci se v skladu z Medinstitucionalnim sporazumom razvrstijo v eno od treh glavnih vrst zastopanih interesov, pri čemer za vsako kategorijo veljajo različni razponi finančnih informacij.

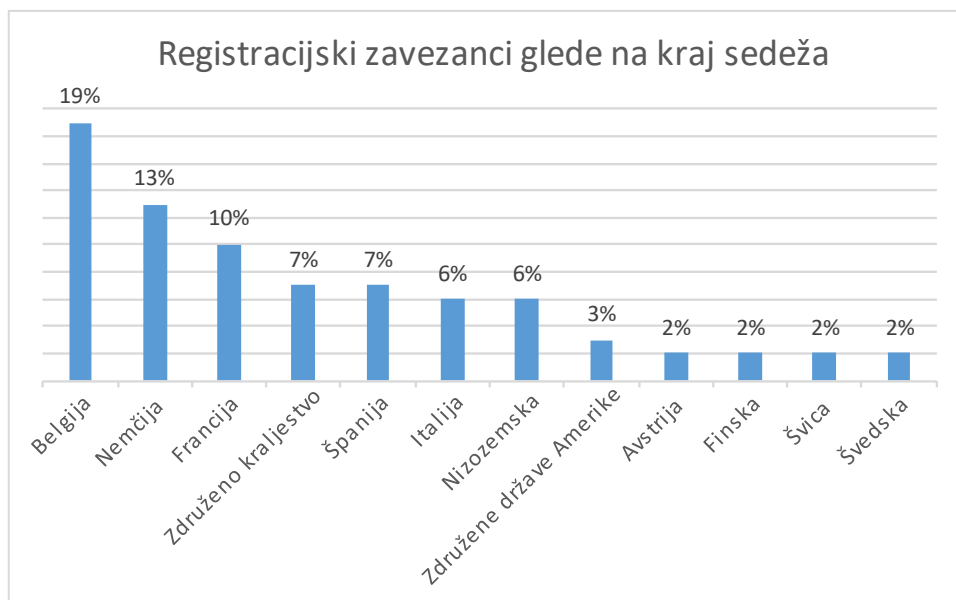

Registracijski zavezanci so izbrali naslednje oddelke:

Strokovna svetovalna podjetja	523
Odvetniške pisarne	64
Samozaposleni svetovalci	131
Podjetja in skupine	3 172
Trgovinska in poslovna združenja	2 599
Sindikati in poklicna združenja	961
Nevladne organizacije, platforme in mreže ter podobne organizacije	3 480
Možganski trusti in raziskovalne ustanove	569
Akaderske ustanove	312
Organizacije, ki zastopajo cerkve in verske skupnosti	46
Združenja in mreže javnih organov	151
Subjekti, uradi ali mreže, ki so jih vzpostavile tretje države	2
Druge organizacije, javni ali javno-zasebni subjekti	459

3. Geografski podatki

Registracija v registru za preglednost ni omejena na zastopnike interesov s sedežem v EU, vendar največja skupina zastopnikov interesov izvaja svoje dejavnosti v Belgiji. Ker pa področje uporabe zakonodaje in politike EU vpliva tudi na posameznike in podjetja zunaj EU ter lahko vpliva na trgovino in druge zunanje odnose zunaj meja 27 držav članic, se ta globalni vpliv kaže tudi v registru za preglednost.

4. Ogledi podatkov iz registra za preglednost

V letu 2023 je bil konsolidirani nabor podatkov registra za preglednost, ki je na voljo na portalu data.europa.eu, osmi najpogosteje obiskani nabor podatkov med več kot 1 600 000 tam objavljenimi. Nabori podatkov uporabnikom omogočajo, da (v obliki XML ali Excel) prenesejo seznam posameznikov, akreditiranih za dostop do prostorov Evropskega parlamenta, in seznam organizacij v registru za preglednost iz preteklih nekaj let.

VII. Sklepne ugotovitve

Leto 2023 je bilo leto vzpostavitve delovanja registra za preglednost. Kot podatkovna zbirka je prva izbira za informacijsko in referenčno orodje za spremljanje dejavnosti zastopanja interesov na ravni EU. To je razvidno iz priljubljene uporabe njegovih podatkovnih vsebin, povečanja števila vlog – medletno povečanje za 14 % – in sprejetja notranjih ukrepov glede preglednosti, povezanih z okvirom registra, s strani dveh organov EU.

V letu 2023 je imel sekretariat polne roke tudi s svojimi osnovnimi dejavnostmi, vključno z reševanjem prošelj za pomoč uporabnikom, dejavnostmi komuniciranja in ozaveščanja, spremljanjem kakovosti podatkov in preiskavami v zvezi z registracijskimi upravičenci. Na splošno podatki v registru za preglednost kažejo jasne znake stabilizacije in izboljšanja zaradi okrepljenega spremljanja in preverjanj, ki jih izvaja sekretariat. Sekretariat je še naprej sodeloval z Evropskim računskim sodiščem pri reviziji registra za preglednost, izboljšal informacijsko platformo v povezavi z vsakodnevnimi dejavnostmi ter se dejavno povezal z drugimi institucijami in organi EU, ki so se zanimali za pridružitvev k okviru preglednosti registra, kot je podrobno opisano v poročilu.

Kot javno orodje ima register za preglednost pomembno vlogo pri ohranjanju zaupanja javnosti in krepitvi odgovornosti v okviru širše politike institucij EU glede preglednosti ter pri prikazovanju skupne zavezanosti institucij EU k spodbujanju preglednega in etičnega zastopanja interesov. Ob vedno večjih in spreminjajočih se pričakovanjih javnosti glede preglednosti, zlasti pred bližajočimi se volitvami v Evropski parlament leta 2024, je pomembno, da institucije EU še naprej uporabljajo in krepijo register za preglednost, da bi dosegle konkretne rezultate na področju preglednosti lobiranja.